

47 מציעות של זהב ושל כסף, שהציעה לו באיסור, הציעה לו בהיתר,
 48 זה מלמדנו מה הוא מתן שכרו של מצוה קלה בעולם הזה, ולעולם
 49 הבא איני יודע כמה.
 50 הגמרא מבארת את דין תלית שאולה: אמר רב יהודה, תלית
 51 שאולה, כל שלשים יום פטורה מן הציצית, שהרי אמרה תורה
 52 (דברים כב י) 'גדלים תעשה לך על ארבע כנפות פטורתך אשר תכסה
 53 בה, ויש לדרוש 'כסותך' שלך, ולא כסות חברך, אבל מיכן ואילך,
 54 לאחר שלשים יום, חייבת בציצית.
 55 הגמרא מביאה ראיה לדברי רב יהודה מדין מזוזה: תניא נמי הכי,
 56 הדר בפונדקי - מקום שלנים בו עוברים ושבים, בארץ ישראל, וכן
 57 השוכר בית בחוץ לארץ, כל שלשים יום פטור מן המזוזה, מיכן
 58 ואילך - משעברו שלושים יום, חייב להניח בפתחו מזוזה, אבל
 59 השוכר בית בארץ ישראל, עושה מזוזה לאתרו - מיד בשעה
 60 שנכנס לדור בבית, משום יישוב דארץ ישראל - מכיון שכשירצא
 61 מביתו אסור לו ליטול את המזוזה שהניח בפתחו, לא יצא מביתו סתם
 62 ללא צורך וידור בבית אחר, כיון שיחושש על טרחת ממון לקנות
 63 מזוזה אחרת, ואף אם יניח את ביתו וילך, מיד יבוא אדם אחר לדור
 64 בבית משום שימצא מזוזות קבועות שם, ומתוך כך נמצאת ארץ
 65 ישראל מיושבת.
 66 שנינו במשנה (לעיל לח), תפלה של יד אינה מעבכת את של ראש,
 67 ושל ראש אינה מעבכת את של יד. אמר רב חסדא, לא שנו דין זה
 68 במשנתנו שתפילה אחת אינה מעבכת את השניה, ואם הניח אחת
 69 מהם קיים מצוה, אלא שיש לו את שתיהן, ולא הניח אלא אחת,
 70 אבל אם אין לו את שניהם אלא רק אחת, אותה תפילה שאין לו
 71 מעבכת את אותה שיש לו, ואינו יכול להניחה. אמרו לו חכמים לרב
 72 חסדא, אמרת - וכי כך אתה אומר שתפילה אחת מעבכת את השניה
 73 ואם הניח אחת לא קיים מצוה. אמר להו רב חסדא לחכמים, לא,
 74 איני סובר כן, אלא מאן דלית ליה תרי מצות - וכי מי שאין לו את
 75 שתי התפילות של יד ושל ראש, הו מצוה נמי לא לעבד - לא יניח
 76 אף אחת מהם. שואלת הגמרא, ומעיקרא מאי סבר - ומתחילה מה
 77 הטעם סבר רב חסדא שכאשר אין לו את שתי התפילין תפילה
 78 אחת מעבכת את חברתה. משיבה הגמרא, גזירה שמא יפשע - יש
 79 לחוש שאם יתירו לו להניח אחת מהן כשאין לו את האחרת, יפשע
 80 ולא יקנה אותה, אבל אם לא יתירו לו להניח אחת אלא אם יש לו
 81 את חברתה ודאי יודרו לקנות את זו שאין לו, בכדי שיוכל להניחן,
 82 ומשום כך אמר בתחילה שאם אין לו אלא אחת לא יניחנה.
 83 אמר רב ששת, כל מי שאינו מניח תפילין, עובר בשמונה - על
 84 שמונה מצות עשה, וכל שאין לו ציצית כנגדו - שלושה בגד של
 85 ארבע כנפות ואינו מטיל בו ציצית, עובר בהמשך מצות עשה, וכל
 86 בהן שאינו עולה לדוכן לברך את העם, עובר בשלושה עשה, וכל
 87 שאין לו מזוזה בפתחו - שיש לו פתח החייב במזוזה ואינו קובע בו
 88 מזוזה, עובר בשני מצות עשה, שבשני מקומות בתורה נאמר
 89 'וכתבתם', האחד, 'וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך' (דברים י ט),
 90 והשני, 'וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך' (שם יא ב).
 91 ואמר ריש לקיש, כל המניח תפילין מאריך ימים, שנאמר (ישעיה
 92 לח טו)

1 ויל מפי - עבד מזולל יותר מן האשה, ולכך אף שברך שלא עשאו
 2 אשה עדיין יש לו להוסיף להודות ולברך שלא עשאו הקדוש ברוך
 3 הוא עבד.
 4 הגמרא מביאה ברייתא המלמדת מהיכן לוקחים את התכלת: תנו
 5 רבנן בברייתא, חלזון זה שממנו עושים את צבע התכלת, מראה גופו
 6 דומה לים, וברייתו - מראה צורתו דומה לרג, ועולה מן הים אל
 7 היבשה, פעם אחר לשבעים שנה, וברדמו צובעין תכלת, לפיכך -
 8 כיון שאינו מציא אלא אחת לשבעים שנה, דמיו יקריים.
 9 הגמרא מביאה מעשה בשכר המקיים מצות ציצית: תניא, אמר רבי
 10 נתן, אין לך כל מצוה קלה שכתובה בתורה שאין מתן שכרה
 11 בעולם הזה - אפילו מצוה קלה שאדם מקיימה, הקדוש ברוך הוא
 12 נותן לו עליה שכר גם בעולם הזה, ולעולם הבא - אבל לעולם הבא
 13 איני יודע כמה שכרה גדול. צא ולמד ממצות ציצית כמה גדול
 14 שכרה גם בעולם הזה ואף שהיא מצוה קלה, שהיה מעשה פאדס
 15 אחר, שהיה זהיר במצות ציצית, שמע שיש זונה אחת בכרכי
 16 הים שנותלת ארבע מאות זהובים בשכרה, שיגר ו-שלחו לה
 17 ארבע מאות זהובים וקבע לה - קבעה לו זמן שיבוא, כשהגיע
 18 זמנו, בא וישב על הפתח - על פתח ביתה, נכנסה שפחה ואמרה
 19 לה, אותו אדם ששיגר לך ארבע מאות זהובים בא וישב על
 20 הפתח, אמרה היא לפני, נכנס, הציעה לו שבע מטות, שיש של
 21 כסף ואחת - ומטה עליונה של זהב, ובין כל אחת ואחת סולם
 22 של כסף ועליונה - וסולם של עליונה של זהב, עלתה וישבה על
 23 גפי מטה עליונה כשהיא ערומה, ואף הוא עלה לישב ערום
 24 כנגדה, באו ארבע ציציותיו ונפחו לו על פניו, נשמת וישב לו
 25 על גפי קרקע, ואף היא נשמתה וישבה על גפי קרקע, אמרה לו,
 26 גפה של רומי - ולשון שבועה, נשבעה בחיי המלך של רומי, שאיני
 27 מניחתך עד שתאמר לי מה מום ראית בי משום כך נשמת
 28 וירדת ממטתי, אמר לה העבודה ו-לשון שבועה, שלא ראיתי
 29 אשה יפה כמותך, אלא מצוה אחת ציננו ה' אלהינו וציצית
 30 שמה, וכתוב בה - בפסוק אחרון של פרשת ציצית (במדבר טו מא) 'אני
 31 ה' אלהיכם' שתי פעמים, ויש לדרוש, אני הוא שעתיד ליפיע
 32 ואני הוא שעתיד לשלם שכר, עבשיו נדמו עלי אותם ציציות
 33 בארבעה עדים. אמרה לו, איני מניחתך עד שתאמר לי מה שמך,
 34 ומה שם עירך, ומה שם רבך, ומה שם בית מדרשך שאתה למד
 35 בו תורה, כתב לה מה שבקשה ונתן בידה, עמדה וחילקה כל
 36 נכסיה, שליש למלכות - כדי שיניחנה להתגיר ושלש לעניים
 37 לצדקה, ושלש נטלה בידה, חוץ מאותן מצעות שלא מכרתן אלא
 38 הביאתן עמה, וכאת לבית מדרשו של רבי היא שהיה רבו של
 39 אותו אחר, אמרה לו אותה אשה לרבי חייא, רבי, צוה עלי וצעוני
 40 גיורת, אמר לה רבי חייא, בתי שמא עינך נתת באחד מן
 41 התלמידים להתחתן איתו ומשום כך את מבקשת להתגיר, הוציאה
 42 כתב מידה - שכתב לה אותו תלמיד, ונתנה לו לרבי חייא, וסיפדה
 43 לו כל אותו מעשה כיצד היה, שמשום שראתה אותו נסי של מצות
 44 ציצית היא מבקשת להתגיר, אמר לה רבי חייא, לבי זכי במקנה,
 45 כלומר, לבי והתגירי ומותרת את להינשא לו. ומספרת הגמרא,
 46 סופו של אותו מעשה היה שנתגירה ונישאה לאותו תלמיד, ואותן

המשך ביאור למס' מנחות ליום חמישי עמ' א

11 שואלת הגמרא: ומה ראית לרבות כסות סומא, ולהוציא כסות
 12 לילה שפטורה מציצית, ושמא נאמר להיפך. משיבה הגמרא: מרבה
 13 אני כסות סומא משום שישנה בראיה אצל אחרים - שאף
 14 שהסומא אינו יכול לראותה, אנשים אחרים יכולים לראותה,
 15 ומוציא אני כסות לילה שאינה בראיה אצל אחרים - שאף אנשים
 16 אחרים אינם יכולים לראותה בלילה.
 17 שואלת הגמרא: ורבנן בברייתא שמחייבים נשים בציצית, ודאי
 18 סבורים הם שהציצית מצות עשה שאין הזמן גרמא היא וחייבים
 19 בציצית גם בלילה,

1 אותו בלילה, ומכאן שציצית היא מצות עשה שהזמן גרמא, שהיום
 2 הוא גורם למצוה, ומשום שנשים פטורות ממצות עשה שהזמן גרמא,
 3 לכך פטורות מן הציצית.
 4 שואלת הגמרא: אמה אומר שמדפסוק 'וראיתם אותו' יש לדרוש
 5 פרט לכסות לילה שפטורה מציצית, או אינו אלא פרט לכסות
 6 סומא - למעט את בגדי הסומא שפטורים מציצית.
 7 משיבה הגמרא: כשהוא אומר בפרשת ציצית (דברים יב) 'אשר
 8 תכסה בה, הרי כסות סומא אמור שחייבת בציצית, הא מה אני
 9 מקיים 'וראיתם אותו', אלא ודאי הכתוב בא למעט פרט לכסות
 10 לילה שאינה חייבת בציצית.

55 הקרבת הקרבן, דְּבוּלֵי עֲלָמָא, בין חכמים ובין רבי לֹא פְּלִיגֵי – אינם
56 חולקים דְּמַקְטִיר את הַמִּנְחָה וְאַחַר כֵּךְ מִנְסֵךְ את הַנְּסֻכִּים, דְּהִקְרִיב
57 – שהרי נאמר 'עֲלָה וּמִנְחָה', ולומדים מזה להקטיר את המנחה מיד
58 אחר הקטרת הקרבן קודם ניסוך היין.

59 כִּי פְּלִיגֵי – בזה נחלקו, בְּמִנְחָה וּנְסֻכִּים שְׂבָאִין בְּפָנֵי עֲצָמָן, ולא ביום
60 הקרבת הקרבן שבאים מחמתו, רִבְּנָן כְּכָרִי, מִדְּמִנְחָה וּנְסֻכִּים שְׂבָאִין
61 עִם הַזֶּבֶחַ – ביום הקרבת הקרבן, הדין הוא שמקטיר את הַמִּנְחָה
62 תחילה וְאַחַר כֵּךְ מִנְסֵךְ את הַנְּסֻכִּים, כן נסכים שבאים בְּפָנֵי עֲצָמָן
63 – שלא ביום הקרבת הקרבן, נְמִי – גם דינם שמקטיר תחילה את
64 הַמִּנְחָה וְאַחַר כֵּךְ מִנְסֵךְ את הַנְּסֻכִּים.

65 וְרַבִּי סוֹבֵר, שדווקא במנחה ונסכים הבאים עם הזבח, הקטרת המנחה
66 קודמת, משום דְּהִתָּם הטעם הוא, דְּאֵיִדֵּי דְאַתְחִיל בְּאַכִּילָה – שכיון
67 שהתחיל בדבר שהוא אכילת מזבח, כלומר הקטרת אימורי הקרבן,
68 נִמְרָ לָהּ לְכוּלָא מִלְּתָא דְאַכִּילָה – גומר את כל ענין האכילה
69 ומקטיר גם את המנחה, קודם ניסוך היין, שנחשב כשתיה, אֲכַל
70 במנחה ונסכים שבאים בְּפָנֵי עֲצָמָן, ששם לא התחיל באכילה, מִנְסֵךְ
71 את היין תחילה קודם הקטרת המנחה, משום שְׁנֻכְסִים עֲדִיפֵי – יש
72 עדיפות לנסכים יותר מן המנחה, הוֹאִיל דְמִיתְאַמְרָא שִׁירָה עֲלֵיהּ
73 – כיון שהלויים אומרים שירה בשעת ניסוך היין על המזבח, מה שאין
74 כן בשעת הקטרת המנחה.

75 שנינו במשנה: הַמִּתְנַתֵּן שְׁעַל מִזְבַּח הַחִיצוֹן אִין מְעַבְבוֹת זֹו אֵת זֹו.
76 הגמרא מביאה את המקור לדברי המשנה: תִּנְנוּ דְרַבְּנָן, מִנְּזִין הַמְקוּר
77 לְדִין זֶה שְׁכָל הַדְּמִים של הקרבנות הַנִּתְּנִין עַל מִזְבַּח הַחִיצוֹן –
78 שדינם להינתן על המזבח שבעזרה, בין אותם שדינם בארבע מתנות
79 ובין אותם שדינם בשתיים שהן ארבע, שְׂאֵם נִתְּנָן בְּמִתְנֵה אַחַת –
80 בוריקה אחת על המזבח, הדין הוא שְׂכִיפֵר הַקְּרָבָן לְבַעֲלוֹ. משיבה
81 הברייתא, המקור הוא ממה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים יב כז) 'וְרָם וְזִכְיָה יִשְׁפֹּךְ
82 עַל מִזְבַּח ה' אֱלֹהֶיךָ וְהִבְשֵׁר תֹּאכַל', ומשמע מהלשון 'ישפך' שדי
83 בשפיכה אחת לכפרת הקרבן.

משנה

84 הַפְּרִים וְהָאֵילִים וְהַכֶּבֶשִׁים (וְהַשְּׂעִירִים) של קרבנות ציבור, שדינם
85 להקרֵב ביום אחד, אִינָן מְעַבְבוֹן זֶה אֵת זֶה – אין חסרון אחד מהם
86 מעכב את השאר.

87 המשנה מביאה דין נוסף: רַבִּי שְׁמַעוֹן [אוֹמֵר], אִם הָיוּ לָהֶם –
88 לגוברים, דמים לקנות פְּרִים מְרוּבִים – את כל הפרים הנצרכים, וְלֹא
89 הָיוּ לָהֶם דמים לקנות נְסֻכִּים אם יקנו את כל הפרים, יִבְיֵא פֶר אֶחָד
90 וְנֻסְכָּיו – יקנה בדמים אלו פֶר אחד ונסכיו, וְלֹא יִקְרִיבוּ אֶת כּוֹלָם –
91 את כל הפרים כֻּלָּא נְסֻכִּים.

גמרא

92 הגמרא מבררת באיזה אופן מדובר במשנה. שואלת הגמרא: הֲנֵי –
93 אלו פְּרִים וְכֶבֶשִׁים שמעבבים זה את זה דְּהִיבָא – של היכן מדובר,
94 כלומר באיזה קרבנות של פרים וכבשים הכתובים בתורה מדברת
95 המשנה, אֵילִימָא – אם תאמר בפרים וכבשים דְּהֵן הַסּוּכוֹת, שאפילו
96 אין להם את כל מנין הפרים והכבשים הכתובים בתורה, מקריבים את
97 הפרים והכבשים שיש להם, אין לומר כן, משום ש'בְּמִשְׁפַּט'
98 (במדבר יח) ו'בְּמִשְׁפָּטִים' (שם כט לו) כְּתִיב בְּהוּ – נאמר בהם התיבות
99 'בְּמִשְׁפָּט' ו'בְּמִשְׁפָּטִים', שהם לשונות שמשמע מהם לעכב, ואם כן כל
100 מנין הקרבנות שנאמר בפרשה זו מעכבים, ואם אין להם את כל
101 הקרבנות אין מקריבים כלל גם את הקרבנות שיש להם.

102 משיבה הגמרא: אֵלָּא מדובר במשנה בפרי וכבשי מוסף דְּרֵאשׁ
103 חוֹדֶשׁ, כמבואר בפרשת פנחס (במדבר כח יא), וְעֲצֵרֶת דְּחֹמֶשׁ הַפְּקוּדִים
104 – ובפרי וכבשי מוסף חג השבועות הכתובים בחומש במדבר, שכיון
105 שלא נאמר בהם פסוק לעכב אינם מעכבים זה את זה.
106

1 'ה' עֲלֵיהֶם יָחִיו וְלִכְלֵל בְּהֵן הָיוּ וְתַחֲלִימֵנִי וְתַחֲלִימֵנִי, ויש לדרוש,
2 אותם שה' עליהם, וכלומר שנושאים עליהם שם ה', וזה הוא התפילין
3 כמו שנאמר (דברים כח ט) 'כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עֲלֶיךָ, הם יחיו.

משנה

4 בתורה בפרשת שלח (במדבר טו ג – ט) נאמר, שהמביא קרבן עולה או
5 שלמים, צריך להביא יחד עם הקרבן נסכים, כלומר, סולת בלולה
6 בשמן זית, שאותה מקטירים על גבי המזבח, ויין, שאותו מנסכים על
7 המזבח.

8 המשנה מבארת דין אחד מדיני נסכים: הַסּוּלֶת וְהַשֶּׁמֶן של מנחת
9 נסכים אִין מְעַבְבוֹן אֵת הַיֵּין של הנסכים, ואפילו לא הביא סולת
10 ושמן מִנְסֵךְ את היין, וְלֹא הָיוּ מְעַבְבָּן – שאם לא הביא יין מקטיר
11 את הסולת והשמן.

12 המשנה מביאה דין נוסף בענין זריקת הדם: הַמִּתְנַתֵּן של דם
13 הקרבנות, שְׂדִינָם להינתן עַל הַמִּזְבַּח הַחִיצוֹן שעמד בעזרה, אִין
14 מְעַבְבוֹת זֹו אֵת זֹו – שאם נתן מתנה אחת בלבד, הקרבן מכפר.

גמרא

15 הגמרא מביאה מחלוקת תנאים בידיני הקדימה של מנחת הנסכים
16 והנסכים: תִּנְנוּ דְרַבְּנָן, נאמר בפרשת קרבנות חג הסוכות (במדבר יח
17 ו'מִנְחָתָם וְנֻסְכֵיהֶם', ולמדנו ממה שהקדים הפסוק 'מִנְחָתָם'
18 ל'נֻסְכֵיהֶם', שְׁהָבָא קודם מִנְחָה – תקטיר את הסולת והשמן, וְאַחַר
19 כֵּךְ הָבָא נְסֻכִּים – נסך את היין. רַבִּי אוֹמֵר, נאמר בפסוק (ויקרא כג לו)
20 'וְזָבַח וְנֻסְכָּיִם', ולמדנו מסמיכות 'זָבַח' ל'נְסֻכָּיִם' שְׁהָבָא זָבַח – תקטיר
21 את איברי הקרבן וְאַחַר כֵּךְ מִדֵּ הָבָא נְסֻכִּים – נסך את היין, קודם
22 הקטרת המנחה.

23 הגמרא דנה בדברי הברייתא. שואלת הגמרא: וְרַבִּי נְמִי – גם הוא,
24 כיצד יתרץ את שיטתו שמנסך את היין קודם להקטרת המנחה,
25 הַקְּרִיב – והרי נאמר 'וּמִנְחָתָם וְנֻסְכֵיהֶם' שמלמדנו להקדים את
26 הקטרת המנחה לניסוך היין. משיבה הגמרא: הֲהוּא מִיבְעֵי – הפסוק
27 'וּמִנְחָתָם וְנֻסְכֵיהֶם' נצרך לְלַמְּדֵנוּ ש'מִנְחָתָם וְנֻסְכֵיהֶם' – את הסולת
28 והיין מותר להקטיר ולנסך על המזבח אפילו בְּלֵילָה, וְדִין נוסף,
29 ש'מִנְחָתָם וְנֻסְכֵיהֶם' מותר להקטירם ולנסכם אֲפִילוּ לְמַחֵר ואפילו
30 עד עשרה ימים אחר הקרבת הקרבן שבאים בשבילו.

31 שואלת הגמרא: וְרַבְּנָן נְמִי – וחכמים אף הם כיצד יתרצו את שיטתם
32 שהקטרת המנחה קודמת לניסוך היין, הַקְּרִיב וְזָבַח וְנֻסְכָּיִם'
33 שמלמדנו להקדים את ניסוך היין להקטרת המנחה. משיבה הגמרא:
34 הֲהוּא מִיבְעֵי לֵיהּ – פסוק זה נצרך לדעת חכמים לְבְּרִדְעֵיךָ – ללמד
35 את דינו של זעירי, דְּאֵמַר זְעִירִי, אִין הַנְּסֻכִּים הבאים עם הקרבן,
36 מְתַקְּדִין לְעֵנִין שאי אפשר לשנותם לקרבן אחר, אֵלָּא בְּשַׁחֲיִטַּת
37 הַזֶּבֶחַ – כי אם בשחיטת הקרבן, וקודם לכן מותר לשנותם לשם קרבן
38 אחר אף שהוקדשו לקרבן זה.

39 שואלת הגמרא: וְרַבִּי נְמִי – גם הוא כיצד ילמד מן הפסוק 'זָבַח
40 וְנֻסְכָּיִם' להקדים נסכים למנחה, והרי מִיבְעֵי לֵיהּ לְבְּרִדְעֵיךָ – ללמד
41 את דינו של זעירי, ומוסיפה הגמרא לשאלו: וְרַבְּנָן נְמִי – וחכמים גם
42 הם כיצד ילמדו מן הפסוק 'וּמִנְחָתָם וְנֻסְכֵיהֶם' להקדים מנחה לנסכים,
43 והרי מִיבְעֵי לָהּ לְלַמְּדֵנוּ ש'מִנְחָתָם וְנֻסְכֵיהֶם' מותר להקריב אפילו
44 בְּלֵילָה, וּמִנְחָתָם וְנֻסְכֵיהֶם מותר להקריב אֲפִילוּ לְמַחֵר.

45 חוזרת בה הגמרא ומביאה מקור אחר לדברי חכמים: אֵלָּא הָיוּ
46 מְעַמְיָהוּ דְרַבְּנָן – זהו טעמם של חכמים שהקטרת המנחה קודמת
47 לניסוך היין, דְּכִתְיִב – נאמר בפסוק (ויקרא כג לו) 'עֲלָה וּמִנְחָה', ומשמע
48 שמיד אחר הקטרת העולה יקטיר את המנחה, קודם ניסוך היין.

49 שואלת הגמרא: וְרַבִּי נְמִי – גם הוא כיצד יתרץ את שיטתו, הַקְּרִיב
50 עֲלָה וּמִנְחָה, שמלמדנו להקדים את הקטרת המנחה לניסוך היין.
51 חוזרת בה הגמרא שוב ומבארת טעם אחר לרבי ולחכמים. מבארת
52 הגמרא: אֵלָּא באמת, בְּמִנְחָה וּנְסֻכִּים שְׂבָאִים עִם הַזֶּבֶחַ – בשעת
53